

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-453-5-45>

**LEGISLATIVE PROSPECTS FOR THE CREATION
AND FUNCTIONING OF A UNIFIED STATE REGISTER
OF WEAPONS**

**ЗАКОНОДАВЧІ ПЕРСПЕКТИВИ СТВОРЕННЯ
ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ЄДИНОГО ДЕРЖАВНОГО
РЕЄСТРУ ЗБРОЇ**

Shrub I. V.

*PhD in Law, Associate Professor,
Senior Lecturer at the Department
of Police Law,
National Academy of Internal Affairs*

Шруб І. В.

*кандидат юридичних наук, доцент
доцент кафедри поліцейського права
Національної академії внутрішніх
справ*

23 червня 2023 року офіційно запрацював Єдиний реєстр зброї (далі – Реєстр) – функціональна підсистема єдиної інформаційної системи МВС України, що призначена для автоматизації обліку процесів обігу зброї [1]. За пів року функціонування Реєстру громадяни подали понад 150 тис. заяв на отримання дозволів на зброю, за результатами розгляду яких поліцейськими було прийнято майже 140 тис. рішень про надання таких дозволів.

Реєстр забезпечує формування, зберігання, спільне використання і верифікацію інформації про права в сферах обігу зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, які мають ідентифікаційні номери, вибухових матеріалів, а також інформації про об'єкти та суб'єктів цих прав. Метою обробки інформації в Реєстрі є: 1) ідентифікація предметів або вибухових матеріалів; 2) автоматизація процесів інформаційного, довідкового, організаційного та технологічного забезпечення у сфері обігу предметів та вибухових матеріалів, фіксації фактів викрадень та втрат предметів та вибухових матеріалів; 3) забезпечення державою ефективного контролю у сфері обігу предметів та вибухових матеріалів, запобігання викраденням та втратам предметів та вибухових матеріалів; 4) сприяння своєчасності прийняття управлінських рішень у сфері обігу предметів та вибухових матеріалів та за фактами викрадень і втрат предметів та вибухових матеріалів [2].

Як можна побачити, за допомогою Реєстру ведеться облік повного життєвого циклу зброї, а також здійснюється контроль за дотриманням законодавства в сфері обігу зброї. Також, Реєстр забезпечує перехід до використання дозволів в електронному вигляді, що дозволить зробити

дозвільно-реєстраційну діяльність прозорою та суттєво знизити корупційні ризики. Однак, не зважаючи на таке важливе суспільне та правоохоронне значення, на сьогодні функціонування Реєстру унормується лише підзаконними нормативно-правовими актами, основним з яких є Положення про функціональну підсистему «Єдиний реєстр зброї» єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ», що затверджене Наказом МВС України № 2 від 10.01.2022 р. [2]. Законодавчого підґрунтя для його функціонування, так само як і для правового врегулювання всієї сфери обігу вогнепальної зброї, наразі й досі не забезпечено.

Частково, цю проблему має вирішити Закон України «Про право на цивільну вогнепальну зброю», проект якого 6 лютого 2024 р. було включено до порядку денного 5 сесії Верховної Ради України ІХ скликання для розгляду у другому читанні [3]. І хоча до другого читання в даний Законопроект було внесено надзвичайно велику кількість поправок (в тому числі щодо функціонування Реєстру), у ньому все ще залишились норми, які викликають гострі дискусії а відтак, потребують додаткового доопрацювання.

У першу чергу слід звернути увагу на той факт, що згідно п. 15 ч. 1 ст. 1 Законопроекту, під Єдиним державним реєстром зброї (далі – Реєстр) пропонується розуміти «інформаційно-комунікаційну систему, призначену для збирання, накопичення, обробки, захисту, обліку та надання інформації про обіг зброї, бойових припасів до неї, основних частин зброї, які мають ідентифікаційні номери, *інших предметів, матеріалів і речовин* та про права на них, а також про об'єктів та суб'єктів таких прав». Як видно, до Реєстру, окрім іншого, буде включена інформація про «інші предмети, матеріали і речовини». Однак, Розділі II Законопроекту, не містить переліку таких «предметів, матеріалів та речовин». Однозначної відповіді на це питання не можливо отримати також шляхом аналізу Наказу МВС України № 2 та інших підзаконних нормативно-правових актів МВС України, оскільки жоден із них дане питання комплексно та в повному обсязі не регулює. Відтак, виникає необхідність саме в законодавчому закріпленні вичерпного переліку всіх об'єктів, інформація про які має бути внесена до Реєстру, оскільки в протилежному випадку існує загроза появи правових колізій і довільного трактування законодавчих норм.

Також в аналізованій нормі Законопроекту зазначається, що «Реєстр складається із загального та спеціального обліків». І якщо ведення загального обігу більш-менш врегульоване в Розділі II Законопроекту, то про спеціальний облік в Законопроекті згадки відсутні. Що стосується наказу МВС України № 2, то в ньому взагалі відсутня згадка про поділ Реєстру на загальний та спеціальний. Відтак, ухвалення

Законопроекту в запропонованій редакції призведе до виникнення правової прогалини, яка вимагатиме негайного усунення або шляхом внесення змін до чинного наказу МВС, або шляхом прийняття нового підзаконного акту. Тому, логічним було б не допускати виникнення таких правових прогалин і завчасно врегулювати це важливе питання саме на рівні Закону.

Суттєвого доопрацювання потребує також розділ II Законопроекту, який визначає загальні вимоги до ведення Єдиного державного реєстру зброї. У першу чергу, необхідно узгодити положення цього розділу Законопроекту із положеннями базового Закону України «Про публічні електронні реєстри» від 18.11.2021 р., який визначає вимоги, яким мають відповідати і самі реєстри, і їх законодавче регулювання [4].

Також слід звернути увагу, що назва II Розділу, назва більшості його статей та окремі їх положення не узгоджуються з іншими положеннями Законопроекту, зокрема з п. 15 ч. 1 ст. 1, у якому закріплено визначення Єдиного державного реєстру зброї. Зокрема, він визначається як «інформаційно-комунікаційна система, призначена для збирання, накопичення, обробки, захисту, обліку та надання інформації про обіг зброї, бойових припасів до неї, основних частин зброї, які мають ідентифікаційні номери, інших предметів, матеріалів і речовин та про права на них, а також про об'єктів та суб'єктів таких прав». Натомість у більшості статей, так само як і в назві самого II Розділу згадується лише «вогнепальна зброя».

Не зрозумілою є логіка законодавця, який в п.5 ч. 1 ст. 11 Законопроекту згадує лише про «адміністративну» відповідальність за порушення порядку зберігання, носіння чи транспортування вогнепальної зброї, бойових припасів до неї, ігноруючи при цьому інші види відповідальності за правопорушення у сфері обігу зброї.

Виникають сумніви в доцільності формування окремих категорій реєстраційних справ щодо «місць зберігання зброї» (ч. 2 ст. 11 Законопроекту). Як мінімум, мова тут має йти про «місця постійного зберігання».

Численні зауваження викликає ч. 4 ст. 15 Законопроекту у якій зазначається, що «Відомості з Реєстру зазначаються у документах на зброю». У такому вигляді законодавча норма існувати не може. Необхідно чітко прописати, які саме відомості і в яких документах зазначаються.

Суттєвого доопрацювання потребує ст. 16 Законопроекту, що визначає строки зберігання інформації в Реєстрі. Так, згідно ч.2 ст. 15 Законопроекту, «Загальний облік містить інформацію про вогнепальну зброю, бойові припаси до неї, основні частини зброї, що мають ідентифікаційні номери, інші предмети, матеріали і речовини», однак

в ст. 16 Законопроекту визначено лише строки зберігання інформації про вогнепальну зброю. У зв'язку з цим, в зазначеній статті необхідно додатково визначити строки зберігання інформації про основні частини зброї, що мають ідентифікаційні номери, інші предмети, матеріали і речовини.

Це лише основні недоліки Законопроекту, які мають бути обов'язково враховані під час його розгляду у другому читанні. Крім того, доцільним є проведення комплексної деталізованої перевірки відповідності положень чинних нормативно-правових актів із положеннями Законопроекту з метою мінімізації ризику виникнення прогалин, суперечностей та правових колізій після остаточного ухвалення останнього.

Література:

1. Про затвердження Положення про єдину інформаційну систему Міністерства внутрішніх справ та переліку пріоритетних електронних інформаційних ресурсів її суб'єктів: Постанова Кабінету Міністрів України від 14 листопада 2018 р. № 1024 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 15 серпня 2023 р. № 866).

2. Положення про функціональну підсистему «Єдиний реєстр зброї» єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ: Наказ Міністерства внутрішніх справ України 10 січня 2022 року № 2.

3. Проект Закону України «Про право на цивільну вогнепальну зброю» № 5708 від 25.06.2021 р. Режим доступу: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/27190>

4. Закону України «Про публічні електронні реєстри» від 18 листопада 2021 року (в редакції Закону від 01 січня 2023 р.).